

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 17.06.2024 § 262

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.06.2024

§ 262

Lausunto maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämisestä

2815/08.00.00.04/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Liikenneinsinööri Jaana Martikainen p. 050 398 5430

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Väylävirastolle perusteluosassa esitetyn lausunnon maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämisestä.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Väylävirasto pyytää 4.7.2024 mennessä lausuntoa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista. Lausuntopyyntöä aineisto ja lausunnon kysymykset ovat nähtävillä lausuntopalvelussa osoitteessa

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=4dd866ec-a58e-42b0-9722-228da9812091>.

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena valtakunnallisesti johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Liikenneympäristöön sopivat nopeusrajoitukset vaikuttavat eniten moottoriajoneuvoilla liikkuvien matka-aikoihin ja liikenneturvallisuuteen, mutta myös suojattomien liikkujien, kuten jalan tai pyörällä liikkuvien, kokemaan turvallisuuden tunteeseen.

Ohjetyössä on keskitytty 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on valtakunnallisesti suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen. Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella nopeusrajoitus laskisi valtakunnallisesti 100 km/h:sta 80 km/h:iin noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä tieverkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut. Väyläviraston ohje koskee vain maantieverkkoa, joten taajama-alueiden katuverkon nopeusrajoituksista päättävät myös jatkossa kaupungit ja kunnat.

Liikenneturvallisuushyötyinä nopeusrajoitusten muutos tarkoittaa 14,1 miljoonaa euron lisäsäästöä onnettomuuskustannuksina. Arvioitu kuolemien (3,8) ja vakavien loukkaantumisten (3,4) vuotuinen vähenemä on yhteensä noin 7. Aikavaikutuksina muutos tarkoittaa 12,5 miljoonan euron lisäkustannuksia. Polttoainekustannuksina muutos tuo lisäsäästöä 4,1 miljoonaa euroa ja hiilidioksidipäästösäästöjä 0,4 miljoonaa euroa. Liikenneturvallisuushyödyt ovat siis aikakustannusmenetyksiä suuremmat. Kokonaisuudessaan positiivinen kustannusvaikutus on 6,1 miljoonaa euroa.

Lahden kaupungin kannalta esitetyn ohjeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat valtatielle 5 Heinolan ja Mikkelin välille sekä valtatielle 12 Lahden ja Kouvolan välille. Näillä molemmilla jaksoilla on nopeusrajoitukseltaan 100 km/h osuuksia, joiden nopeus laskisi ja olisi jatkossa 80 km/h. Lahden ja Mikkelin välinen matka-aika olisi hieman yli kaksi minuuttia nykyistä pidempi. Lahden ja Kouvolan välisen matka-ajan muutosta ei ole esitetty.

Lahden kaupungin lausunto

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Lahden kaupungin alueella välittömät vaikutukset kohdistuvat valtatielle 12 Lahden ja Kouvolan välille. Oletettavasti nopeusrajoituksen muutos koskisi ainakin leveäkaistatien osuutta Lahdesta kohti Kouvolaan, jossa nopeusrajoitus tällä hetkellä on kesäaikaan 100 km/h. Osuus koetaan jo nykyisin turvattomana liikennekäyttämisen vuoksi ja tämän vuoksi osa liikenteestä käyttää rinnakkaistietä Lahden ja Nastolan välillä. Jos nopeusrajoituksen laskemisen ohella ei tehdä muita toimia, jotta liikennenympäristö ohjaisi matalampaan ajonopeuteen, voi muutoksen vaikutus jäädä vähäiseksi.

Jalankulun ja pyöräliikenteen reittejä ei ole valtatievarrella, vaan rinnakkaistiellä. Kaupungin sisäisessä joukkoliikenteessä osa vuoroista käyttää valtatieä Lahden ja Nastolan välillä. Nykyisin näillä linjoilla käytettävän kaluston maksiminopeus on 80 km/h, joten nopeusrajoituksen lasku ei tällä hetkellä vaikuta joukkoliikenteen matka-aikoihin. Vaikutuksia tulisi, jos kaluston maksiminopeus olisi 100 km/h.

Lahden ja muiden maakuntakeskusten väliseen saavutettavuuteen nopeusrajoitusten lasku vaikuttaa erityisesti Lahden ja Itä-Suomen välillä. Matka-aika Mikkeliin ja sitä kautta Kuopioon, Kajaaniin ja Joensuuhun pitenee nykyisestä.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Nopeusrajoitusten laskeminen on yksi, mutta ei kuitenkaan ainoa keino liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Maanteiden ja katujen liikenneympäristön tulisi tukea annettua nopeusrajoitusta, jotta tavoiteltu vaikutus liikenneturvallisuuden parantamiseksi saavutetaan.

Nopeusrajoitusten muutosten rinnalla tarvitaan myös monia muita keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keinot voivat liittyä liikenneympäristön parannusten lisäksi esimerkiksi asenteisiin vaikuttamiseen.

Lahden näkökulmasta ensisijainen keino parantaa liikenneturvallisuutta valtatiellä 12 Lahden ja Kouvolan välillä on tien parantaminen siten, että kohtaavat ajosuunnat olisi rakenteellisesti erotettu toisistaan. Resurssien rajallisuus on tunnistettu ja usein toistettu seikka hankkeiden toteuttamisen taustalla, mutta tarpeellisiksi osoitetuille hankkeille kuten valtatie 12 parantamiselle Lahden ja Kouvolan välillä tulisi löytää rahoitus. Väyläviraston hankekortin mukaan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeä poikittaisyhteys valtatie 12 on Lahden ja Kouvolan välillä laatutasoltaan vaihteleva ja sujuvuudeltaan sekä liikenneturvallisuudeltaan huono. Valtatien 12 parantaminen vahvistaa Suomen teollisuuden toimintavarmuutta, kansallista huoltovarmuutta ja sotilaallista liikkuvuutta

sekä parantaa Itä-Suomen saavutettavuutta.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Voimassa olevassa valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tavoitteissa ei korostu liikenneturvallisuus, vaan se on läpileikkaava teema liikennejärjestelmän kehittämisessä. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman parhaillaan laadittavassa päivityksessä turvallisuudelle on aiempaa isompi merkitys ja tämä on Lahden näkökulmasta hyvä suunta.

Vuonna 2019 valmistuneessa Päijät-Hämeen maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa liikenneturvallisuuden parantaminen on yksi painopiste ja valtakunnallinen nopeusrajoitusten tarkastelu tukee maanteiden osalta tätä painopistettä. Maakunnallista suunnitelmaa päivitetään parhaillaan. Myös Lahdessa liikenneturvallisuuden parantamista pidetään tärkeänä.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Lausuntoaineistossa olisi hyvä olla mukana selkeä karttaesitys vaikutusselvityksessä mukana olleista maanteistä. Vaikka tiekohtaiset nopeusrajoituspäätökset tehdään vasta ohjeen valmistumisen jälkeen, olisi alueiden hyvä varmistua tarkastelluista kohteista ja tieosuuksista jo lausuntovaiheessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 17.06.2024 § 262

Toimenpiteet

Väylävirasto pyytää toimittamaan lausunnot lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta viimeistään 4.7.2024.